

1 KIRJOITUS

Oikeuskanslerinvirastolle 11.3.2003 osoittamassanne kirjoituksessa olette kertonut havainnoistanne, joita olitte tehnyt äänestyspaikalla Kontulan postissa käydessänne äänestämässä ennakkoon viime eduskuntavaaleissa. Äänestyskoppi oli sijoitettu niin, että äänestäneellä oli noin 10 metrin matka seuraavien vaalitoimitsijoiden luo. Matkalle oli ruuhkautunut kolmisenkymmentä äänestäjää täytetty äänestyslippu kädessään. Tilanne mahdollisti toisten äänestyskäyttämisen tarkkailun. Olipa eräs äänestäjä näyttänyt äänestyslippunsa muille.

Saamienne tietojen mukaan äänestystoiminnan järjestely oli ollut samanlainen Helsingin pääpostissa.

Mielestänne äänestystoiminta olisi tullut järjestää niin, että äänestyskoppi sijoitetaan niin lähelle vaalitoimitsijoita, että siirtyminen äänestyskopista toimitsijoiden luo sujuu viivytyksettä. Äänestyskoppiin menijälle annettaisiin äänestyslippu siinä vaiheessa, kun äänestäjä voi jonottamatta mennä koppiin ja sen jälkeen toimitsijoiden luo.

Näillä ja muilla kirjoituksesta lähemmin ilmenevillä perusteilla olette pyytänyt oikeuskanslerinvirastoa tutkimaan, oliko äänestystoiminnan järjestämisessä noudatettu voimassa olevia ohjeita ja ovatko ohjeet lain vaatimalla tasolla.

2 HANKITTU SELVITYS

Oikeusministeriö on 16.5.2003 päivätyllä kirjeellään 44/92/2003 antanut selvityksen kirjoituksenne johdosta. Selvitykseen on liitetty Suomen Posti Oyj:n 7.5.2003 päivätty selvitys. Jäljennökset näistä selvitysasiakirjoista lähetän ohessa tiedoksenne.

Käsillä ovat myös olleet oikeusministeriön vaalilain 195 §:n nojalla vaaliviranomaisia varten 16.3.2003 toimitettuja eduskuntavaaleja varten 15.11.2002 antamat Vaaliohjeet 4 (määräyksiä ja ohjeita ennakkoäänestyksestä kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa).

3 RATKAISU

Totean asiassa seuraavaa.

Kirjoituksen mukaan oli ennakoäänestystä järjestettäessä syntynyt ruuhkia äänestäneiden jonottaessa äänestyslippuja vastaanottavien vaalitoimitsijoiden luo. Kirjoituksessa ei tarkemmin mainita, mistä ruuhkat aiheutuivat. Voitaneen olettaa, että itse äänestäminen äänestyskopissa/äänestyskopeissa sujui nopeammin kuin sen jälkeisten ennakoäänestämiseen liittyvien toimenpiteiden suorittaminen (äänestyslipun leimaaminen, äänestyslipun sulkeminen vaalikuoreen, merkinnän tekeminen äänestämisestä ja lähetekirjeen täyttäminen.

Vaaliohjeiden 4 sivulla 11, jossa käsitellään äänestämistilan järjestystä ja jonotusta, todetaan, että tilaan tulee sijoittaa mm. tarpeellinen määrä äänestyksen vastaanottopisteitä. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja siten järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän. Mikäli jonoja kuitenkin syntyy, on tärkeää, että jonotus järjestetään siten, että se ei häiritse äänestystä eikä aiheuta äänestäjille kohtuutonta vaivaa. Ohjeissa kosketellaan vielä tarkemmin jonojen järjestämisestä eräissä tilanteissa ja todetaan, että ruuhkaisessa ennakoäänestyspaikassa tulee olla vaalitoimitsijoita myös jonon hallintatehtävissä.

Vaalisalaisuuden säilyttämisen kannalta on matka äänestyskopista äänestyslipun jättämiseen ratkaisevan tärkeä. Vaaliohjeissa ei suoranaisesti käsitellä mainitsemaanne tilannetta, eikä siihen ollut puututtu äänestyspaikallakaan. Käsittääkseni olisi aiheellista harkita, olisiko esittämillänne tai muilla tavoin vaaliohjeita tältä osin vielä syytä tarkentaa niin, että jo äänestäneiden, mutta vielä äänestyslippunsa jättämistä odottavien äänestäjien jonon muodostumista voitaisiin sopivin toimenpitein ehkäistä. Perusteltua aihetta epäillä, että joku tai jotkut asiaan liittyviä virka- tai muita julkisia tehtäviä hoitaessaan olisivat menettelleet moitittavasti, ei ole käynyt ilmi.

Saatan käsitykseni oikeusministeriön, jonka toimivaltaan vaaliohjeiden antaminen kuuluu, tietoon. Muihin toimenpiteisiini ei asia ole antanut aihetta.

Apulaisoikeuskanslerin
sijainen Nils Wirtanen

Esittelijäneuvos Jorma Snellman